

Ministerstvo životního prostředí,
Odbor výkonu státní správy STŘED,
Oddělení České Budějovice
Mánesova 1803/3a,
370 01 České Budějovice 1

ke spis. značka: ZN/MZP/2023/510/46
k č.j.: MZP/2023/212/1021

v Jílovém u Prahy dne 13.9.2023

prostřednictvím datové schránky

Obec Temelín

IČO: 00245534

se sídlem Temelín 104, 373 01 Temelín
zastoupená *Josefem Vácou, starostou*

a

Obec Dříteň

IČO: 00244830

se sídlem Dříteň 1, 373 51 Dříteň

zastoupené Josefem Kudrlem, starostou

(dále jen jako „**Účastníci**“)

právně zastoupeny

JUDr. Michalem Bernardem, Ph.D., ev.č. ČAK 14936

advokátem společnosti Advokátní kancelář Dohnal & Bernard, s.r.o.

se sídlem Klokotská 103, 390 01 Tábor, IČO: 018 25 666, ID DS: 2j5wqrg

Věc: Vyjádření k doplněným podkladům v řízení vedeném Ministerstvem životního prostředí, odborem výkonu státní správy STŘED, oddělením České Budějovice, ve věci stanovení průzkumného území pro zvláštní zásah do zemské kůry Janoch (ETE – jih), spis.zn. ZN/MZP/2023/510/46, č.j. MZP/2023/212/1021

Přílohy: dle textu

I. Stav věci

Účastníkům bylo Ministerstvem životního prostředí doručeno Oznámení o pokračování v řízení vedeném ve věci stanovení průzkumného území pro zvláštní zásah do zemské kůry Janoch (ETE – jih), výzva k vyjádření, č.j. MZP/2023/212/1021, ze dne 11.8.2023, ve které stanovilo účastníkům řízení 30 denní lhůtu k vyjádření k doplněným podkladům řízení.

Účastníci navazují na stanovisko ze dne 14.5.2023, které zaslali Ministerstvu životního prostředí, ve kterém vyslovili svůj nesouhlas a žádali, aby předmětná lokalita JANOCH (ETE – Jih) byla vyjmuta z vybraných lokalit.

Účastníci tímto prostřednictvím právního zástupce podávají k doplněným podkladům toto

vyjádření:

II. Vyjádření k doplněným podkladům

1. Využití zahraničního úložiště

S ohledem na polohu a rozlohu České republiky, ve spojení s vysokou hustotou obytné zástavby a obyvatelstva, je zřejmé, že výběr potencionálních míst pro uložení radioaktivního odpadu je značně omezen.

Kromě vytipovaných lokalit v České republice však lze uvažovat i o uložení radioaktivního odpadu mimo území ČR, resp. na území jiného členského státu EUROATOM.

Dle čl. 4 odst. 4. Kapitoly 1 Směrnice Rady 2011/70/Euratom ze dne 19. července 2011, kterou se stanoví rámec Společenství pro odpovědné a bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem, je uložení radioaktivního odpadu na území cizího členského státu možné, cit:

„Radioaktivní odpad se uloží v tom členském státě, v němž vznikl, pokud v době jeho přepravy nevstoupí v platnost dohoda zohledňující kritéria stanovená Komisí v souladu s čl. 16 odst. 2 směrnice 2006/117/Euratom a uzavřená mezi dotčeným členským státem a jiným členským státem nebo třetí zemí za účelem využívání úložiště v jedné z těchto zemí.“

Za určitých podmínek si tak ČR může smluvně zajistit uložení radioaktivního odpadu na území jiného členského státu. Tato možnost však nebyla žádným způsobem prověřována.

Účastníci se domnívají, že by možnost uložení radioaktivního odpadu na území jiného členského státu EUROATOM měla být důkladně prověřena a vyhodnocena, a to s ohledem na veškeré výhody a nevýhody, které tato varianta přináší.

2. Rizika s ohledem na charakter území ČR a konkrétní lokalitu

Předmětem daného řízení má být umístění úložiště vyhořelého jaderného paliva. Tento druh odpadu je vysoce radioaktivní a nese s sebou **vážná rizika s ohledem na zdraví obyvatel žijících v blízkosti takového úložiště i na životní prostředí dané lokality.**

V současné době probíhá zkušební provoz pouze jednoho hlubinného úložiště vyhořelého jaderného paliva, a to konkrétně ve Finsku, kde bylo toto úložiště realizováno v letošním roce. S ohledem na tuto skutečnost tak nyní nejsou známy žádné reálné výsledky hodnotící vliv takovýchto zařízení na obyvatele a životní prostředí. **Provoz hlubinných úložišť tak nadále s sebou může nést výrazná rizika, která nemusí být v tuto chvíli zcela známa.**

Jak bylo uvedeno, ČR má poměrně vysokou hustotu zalidnění (v roce 2021 se jednalo o 136 obyvatel na 1 km²). Umístění hlubinného úložiště, u kterého nejsou známy veškeré možné dopady na obyvatele a životní prostředí, je tak **vysoce rizikové**. Pro srovnání můžeme uvést, že hustota zalidnění ve Finsku, kde bylo otevřeno první hlubinné úložiště, se pohybuje kolem 17 osob na 1 km². Podmínky ve Finsku jsou tak zcela odlišné těm, které panují v ČR na vytipovaných lokalitách pro umístění tohoto úložiště.

Případné **negativní vlivy úložiště tak mohou zasáhnout velké množství osob**, přičemž se Účastníci domnívají, že v případě, že má být úložiště umístěno na území ČR, pak by se tak mělo stát v lokalitě s nižší hustotou obyvatel, kde potenciálními dopady samotného úložiště nebudou vystaveni žádní obyvatelé, nebo alespoň jejich co nejmenší počet.

V technické zprávě se uvádí, že v pásmu I (0-10 km od plánovaného úložiště) žije cca 18 tisíc obyvatel, v pásmu II. (10-20 km) pak cca 140 tisíc lidí. Zmíněná jsou města Vodňany, Hluboká nad Vltavou a Bechyně, pomíjené je město Týn na Vltavou. Všechna tato města mají přitom více než 5 tisíc obyvatel. Umístění úložiště tak může přímo zasáhnout přes 160 tisíc lidí. Většina z obcí a měst přitom vyslovují s umístěním úložiště svůj zásadní nesouhlas.

Účastníci navíc uvádí, že **předmětná lokalita není vhodná ani z geologického hlediska**. V blízkosti se nachází tzv. **Hlubocký zlom**. Jedná se o aktivní okrajový zlom českobudějovické pánve, která je geologickým celkem v západní oblasti jihočeských pánví.

V případě této lokality se vychází pouze z technických výpočtů, u kterých však není jisté, že budou odpovídat reálné situaci na místě. Geologická situace s ohledem na uvedený zlom není natolik stabilní, aby zde mohlo být úložiště bezpečně umístěno. Dle Účastníků **nelze zaručit, že úložiště bude chráněno a bude bezpečné i v řádu dalších desítek či stovek let, neboť s takovými zařízeními nejsou téměř žádné reálné zkušenosti a předmětná lokalita nebyla z geologického hlediska důkladně prověřena.**

V rámci podkladů k umístění úložiště nejsou popsány jednotlivá rizika, které mohou nastat, ani popis možných havárií a jejich případný vliv na okolní obce. Bez těchto podkladů nelze úložiště objektivně posoudit a zhodnotit.

V Doplnění žádosti SÚRAO jsou uvedena hodnotící kritéria, která měla zásadní vliv na výběr lokality Janoch (ETE – jih). SÚRAO uvádí, že byl zpracován návrh na zúžení počtu potenciálních lokalit hlubinného úložiště na základě úkolu z usnesení vlády České republiky č. 464 ze dne 17.8.2018 k Výroční zprávě o činnosti SÚRAO v roce 2017. Účastníci však

namítají, že tato hodnotící kritéria byla stanovena až ve věci zúžení počtu potencionálních lokalit v roce 2020.

Dle účastníků však nebyla doplněna hodnotící kritéria, která vedla k výběru lokality Janoch a na Skalním v první fázi výběru potencionálního úložiště, na základě, kterých se tyto lokality dostaly na seznam potencionálních lokalit, který byl v roce 2020 zužován. Dle Účastníků byla totiž hlavním hodnotícím kritériem vzdálenost lokality od jaderné elektrárny Temelín, což je dle Účastníků zcela chybný postup, neboť potencionální lokality měly být vybrány na základě širokého spektra hodnotících kritérií.

Umístění úložiště jaderného odpadu, u kterého nelze znát jeho dopady na okolní prostředí do hustě obydlené lokality, do blízkosti obytných území, je dle Účastníků zcela neodůvodnitelné riziko.

3. Vliv na obyvatele lokality

Účastníci uvádí, že ze zkušeností s umístováním podobných zařízení je známo, že **negativní vliv na nemovitosti obyvatel vytipovaných lokalit má už jen samotná skutečnost, že se o těchto lokalitách uvažuje jako o uložisti jaderného odpadu.**

Pouhou žádostí o stanovení průzkumného území dochází zpravidla k vlivu na realitní situaci v lokalitě, kdy dochází k výraznému poklesu cen na trhu s realitami, výrazně se snižuje poptávka po nemovitostech v lokalitě, či se snižuje hodnota stávajících nemovitostí. Spojení informace o umístění úložiště jaderného odpadu s předmětnou lokalitu je často trvalé, i přesto, že k umístění ve výsledku ani nedojde. **Obce v lokalitě jsou tak následně považovány za méně atraktivní místa k životu.**

Významně negativní vliv by pak bylo samotné umístění hlubinného úložiště. Účastníci jsou přesvědčeni, že **není spravedlivé a proporcionální, že se má úložiště jaderného odpadu nacházet právě v blízkosti obce Temelín a Dříteň. Již v současné době jsou obce zasaženy dopady, které jsou způsobeny umístěním samotné jaderné elektrárny Temelín.**

Nejvýznamněji se umístění úložiště dotkne oblastí s názvem Coufalka, Krejcárka, Strouha a okolí tvrze Býšov. **Zde se nachází několik rodinných domů, které nebude možné při realizaci záměru dále obývat, dojde tedy k jejich vystěhování, s čímž Účastníci opakovaně vyslovovali svůj nesouhlas.**

Účastníci navíc poukazují na rozpory v argumentaci, kdy např. u areálu „Rekreační středisko Lubenec“, který by měl být o 100 m dál od úložiště než lokalita Coufalka, bylo uvedeno, že nelze vyloučit takovou míru zátěže (hluk, vibrace), která zásadním způsobem sníží kvalitu tohoto rekreačního prostoru až na úroveň, která neumožní jeho současné využití, zatímco u lokality Coufalka je uveden pouze málo významný vliv. **Není tedy zřejmé, jakým způsobem je tedy vliv posuzován a jak významný vliv tedy bude úložiště ve skutečnosti mít.**

Je zřejmé, že některé stavby, např. rodinný dům Coufalka, budou po realizaci záměru úložiště prakticky neprodejné. Přesto se počítá s tím, že nebudou poskytovány jakékoliv kompenzace vlastníkům takových objektů (viz právní posudek založený ve spisu), s čímž Účastníci zásadně nesouhlasí.

Negativně se úložiště promítne i do trhu s rekreačními nemovitostmi, neboť předmětná lokalita se stane méně atraktivní pro trávení volného času a rekreaci.

Účastníci namítají, že veškeré podklady jsou pouze ve fázi studií, kdy není možné jasně a uceleně definovat, jaké budou skutečné dopady záměru. Jedinou cílenou kompenzací má v současné chvíli být výstavba protihlukové a protiprašné konstrukce. Účastníci však namítají, že pochybují o účinnosti takovýchto opatření, neboť jak bylo v technické zprávě uvedeno, zasažené území bude mít rozlohu cca 30 km, tudíž ani nejkvalitnější konstrukce nedokážou zabránit šíření prachu a hluku do okolí.

Navrhované finanční kompenzace ve výši 60 milionů korun českých dotčeným obcím jsou jednorázové, což dle Účastníků neodpovídá rozsahu negativního dotčení předmětných obcí. Pro srovnání jaderný park v Českých Budějovicích poskytoval kompenzace ve výši 69 mil., dále 600 tisíc ročně a 0,40Kč/ m² ze zabraného území. Účastníci též namítají, že z jiných podobných záměrů nebyly poskytnuty žádné nebo minimální slíbené kompenzace. Např. z odkališť Mydlovary nebyly poskytnuty kompenzace žádné, při realizaci jaderné elektrárny Temelín pak jen minimum slíbených kompenzací. Účastníci jsou tak přesvědčeni, že podobně dopadnou kompenzace i v případě tohoto úložiště jaderného odpadu.

Účastníci se domnívají, že požadovat, aby obyvatelé obcí Temelín a Dříteň a okolních obcí byli nuceni tolerovat nejen samotnou jadernou elektrárnu, tak úložiště jaderného odpadu, je **s ohledem na zbytek obcí v ČR nespravedlivým požadavkem.**

Benefity jaderné elektrárny dnes využívá prakticky celá ČR, negativní dopady pak zasáhnou jen několik lokalit, které jsou nuceny trpět tyto negativní dopady, přestože benefity jaderné energie využívají stejně jako ostatní, bez jakýchkoliv dalších výhod a kompenzací. Umístěním úložiště do blízkosti obcí Temelín a Dříteň se lokalita v kombinaci s jadernou elektrárnou stane naprosto neatraktivní lokalitou, a to jak z pohledu bydlení, tak i z pohledu rekreace a turismu. **Účastníci se domnívají, že dopad umístění úložiště může mít pro obce vážné důsledky, může dojít k výraznému odlivu občanů, zejména těch v produktivním věku, a zbylým obyvatelům se výrazně sníží kvalita bydlení a života.**

Kromě ekonomických důsledků a vlivu na bydlení, je nutné uvést i riziko ohrožení zdraví obyvatel celé lokality. Jak již bylo uvedeno, **nejsou zhodnoceny možné havárie, není posouzeno, jaké dopady by mohly mít na obyvatele v okolí, ani jak by byly řešeny. V mikroregionu tak přibude další jaderné zařízení, které dále prohloubí negativní vlivy na okolní obce, aniž by bylo důvodně vysvětleno, proč má být zrovna tento mikroregion takovým to nadměrným způsobem zatížen.**

Do dnešního dne nebyly vyjasněny otázky týkající se vlivu na spodní vody, prašnost a hluk způsobené výstavbou a provozem úložiště, či uvolňování nebezpečných látek do ovzduší. Nebyl ani posouzen a hodnocen způsob ražby, který bude na budoucích 20 let zásadní jak pro obyvatele, tak pro ochranu přírody a krajiny a také vliv na podloží JETE.

Dále účastníci uvádějí, že plánované úložiště jaderného odpadu není jediný zdroj negativních vlivů v lokalitě. Kromě plánovaného záměru je zde řada budoucích a ekologických zátěží lokality, a to jak již existující provozy, tak i plánované záměry. Jedná se zejména o:

A. Současné a budoucí průmyslové a ekologické zátěže v blízkost Účastníků:

Registr zařízení IPPC (Integrovaná prevence a omezování znečištění) uvádí tyto aktuální průmyslové a ekologické zátěže:

- Hůrka, obec Temelín, provozovatel QUAIL spol. s r.o., zařízení k využívání odpadů;
- JE Temelín, provozovatel ČEZ, a.s., pomocná plynová kotelna;
- retenční nádrž na nečistoty z JE Temelín
- Býšov, provozovatel Jihočeský zemědělský lihovar, a. s., Centrum pro výrobu elektrické energie z bioetanolu v Býšově (CVEE Býšov).
- Rozvodna Kočín na ploše cca. 1,7 km² (17,3 ha)
- JE Temelín o rozloze 143 ha (z toho 123 ha je oploceno)
- povrchový mezisklad VJP v areálu JE Temelín. V současné době probíhá žádost na jeho rozšíření (viz. Žádost na obci Temelín)

Místa znečištění evidovaná v databázi SEKM (Systému evidence kontaminovaných míst):

- odkaliště Mydlovary, DIAMO, - 286 ha uranových odkališť, jedna z nejzávažnějších ekologických zátěží v celém Česku (včetně odpadu z okolních států)
- průmyslová skládka E.ON Triangl s.r.o., Triangl, (bývalé úložiště elektrárenských popílků v bývalém vytěženém prostoru dolu Svatopluk);
- skládka komunálního odpadu Řídká Blana II-3, situovaná západně od Staré Obory. (mezi obcemi Zahájí a Munice)
- skládka Hněvkovice, jedná se o skládku směsného komunálního odpadu zaujímající plochu 15 500 m². Skládka je částečně zrekultivovaná, není provedena biologická část rekultivace, lokalita je využívána zemědělsky. V zájmovém území ve vrtu bylo zjištěno překračování kritérií B či C pro podzemní vody stanovené MŽP.
- Budoucí ekologické a průmyslové zátěže naší lokality:
- modulární reaktor ve třídě malé a střední velikosti o celkovém výkonu 462 MW.
- solární elektrárna na ploše 9 ha v sousedství tvrze Býšov se zásahem do ZPF (Zemědělský půdní fond)
- dostavba 3. a 4 bloku JE Temelín

S ohledem na uvedené provozy je nutné v souladu s konstantní judikaturou správních soudů posuzovat též kumulativní a synergické vlivy všech těchto zdrojů negativních vlivů a posuzovat vlivy záměru úložiště s ohledem na výše uvedené zdroje a nelze záměr úložiště posuzovat bez vazby na další průmyslové a ekologické zátěže.

Účastníci navíc zdůrazňují, že v tomto mikroregionu jsou plánována dvě jaderná zařízení s reaktorem (jaderná elektrárna Temelín a M/SMR) a jedno bez reaktoru (hlubinné úložiště). Účastníci uvádí, že v jedné lokalitě se tak koncentrují hned tři jaderná zařízení, aniž by byl posuzován jejich kumulativní a synergický efekt.

Umístění tří jaderných zařízení není řešeno ani z bezpečnostního hlediska, ani z hlediska vlivu na občany, který se umístěním dalších jaderných a zařízení výrazně zvyšuje.

Mimo to nejsou popsána a zhodnocena rizika, která souvisejí již pouze samotnými průzkumnými geologickými vrty. U nich není popsáno jejich umístění ani způsob jejich provedení, a to přestože jsou tyto vrty zásadní pro další realizaci záměru, tudíž již tyto informace o vrtech budou z pohledu Účastníků a všech obyvatel lokality důležitými skutečnostmi pro hodnocení provedení těchto vrtů.

Nikde není řešeno, jak budou vrty likvidovány, jak se nahradí případné škody, jak bude ošetřen případný vliv na vodní zdroje a další negativní vlivy na lokalitu.

Účastníci nesouhlasem s umístěním úložiště chrání tak zájmy obce a oprávněné zájmy svých obyvatel.

4. Nesouhlas obcí a jejich obyvatel

I přesto, že Obec Temelín vydala nesouhlasné stanovisko s umístěním úložiště jaderného odpadu v lokalitě JANOCH (ETE – jih) již “Usnesením č. 249/2020 ze dne 02.07.2020”, v červnu 2020 Rada SÚRAO schválila zařazení lokality JANOCH (ETE – jih) do užšího výběru čtyř lokalit.

Dotčené obce dne 14.5.2023 zaslaly Ministerstvu životního prostředí své stanovisko, ve kterém vyslovily svůj **nesouhlas a žádaly, aby předmětná lokalita JANOCH (ETE – Jih) byla vyjmuta z vybraných lokalit.**

Dne 3.5.2023 zastupitelstvo Obce Temelín na veřejném zasedání odhlasovalo následující: *„Usnesením č. 101/2023 zastupitelstvo Obce “jednohlasně ZAMÍTÁ” záměr zahájit průzkumné práce pro zvláštní zásah do zemské kůry JANOCH (ETE – jih) pro případné budoucí umístění úložiště jaderného odpadu v této lokalitě. Zároveň se zastupitelstvo odkazuje na vyjádření zastupitelstva obce z roku 2020 v této věci, na kterém nadále trvá.“*

Dle čl. 8 a čl. 100 odst. 1 Ústavy mají obce, jako územně samosprávné celky právo na samosprávu. Obce však mají kromě práva na samosprávu i odpovídající povinnosti ve veřejném zájmu, zejména **povinnost pečovat o všestranný rozvoj svého území, o jednotlivé potřeby svých občanů, mají chránit veřejné zájmy, životní prostředí, zdraví i majetek občanů, jakožto i majetek samotné obce.**

Pro naplňování cílů vedoucích k plnění výše uvedených povinností mají obce právo rozhodovat o rozvoji území, které jim bylo dáno ke správě.

Nesouhlas Účastníků je zásadně ovlivněn i zkušenostmi s výstavbou samotné jaderné elektrárny. Politické vedení ČR při realizaci jaderné elektrárny slibovalo, že výstavbou a provozem jaderné elektrárny dojde k finančnímu posílení rozvoje okolních obcí, k čemuž však nikdy nedošlo. Mnoho občanů dotčených obcí bylo se stavbou jaderné elektrárny smířeno, s vidinou kompenzace ve formě elektřiny zdarma, ani k naplnění těchto slibů nikdy nedošlo.

Slibované kompenzace a výhody umístění jaderné elektrárny tak nebyly naplněny.

Z charakteru úložiště jaderného odpadu je jasné, že nelze očekávat žádné pozitivní dopady jeho umístění, obyvatelé ani samotné obce nevěří ani tomu, že realizace úložiště bude jakkoliv kompenzována.

Dle Účastníků je nepřipustné, aby již takto zasažená lokalita byla znovu opakovaně postihnuta umístěním úložiště jaderného odpadu.

Umístění úložiště nebude mít vliv jen na zmiňovanou hodnotu nemovitostí, výrazně se zasáhne i do dalších sfér obce. Negativní dopad na přírodu a krajinu bude mít jako důsledek odliv turistického ruchu, který je v lokalitě velmi významný, a to z důvodu existence rozsáhlých cykloturistických stezek, které jsou napojeny na podobné sítě v okolí Písku, Týna nad Vltavou či v Hluboké nad Vltavou. Negativně budou zasažena i významná historická místa, jejichž návštěvnost bude též snížena.

5. Nesouhlasné stanovisko orgánu ochrany přírody a krajiny

Nesouhlasné stanovisko k řízení vydal Městský úřad Týn nad Vltavou, odbor životního prostředí ve svém souhrnném stanovisku ze dne 22.8.2023, cit: „*MěÚ Týn nad Vltavou – odbor životního prostředí po prostudování poskytnutých podkladů dospěl v oblastech, ve kterých jsou mu zákonem přiděleny rozhodovací kompetence, k výše uvedeným závěrům. Po prostudování tabulky č. 18 Vyhodnocení potenciálních lokalit HÚ dle neradiačních environmentálních kritérií je zřejmé, že z 9 porovnávaných potenciálních lokalit pro umístění hlubinného úložiště jaderného odpadu má lokalita Janoch (ETE-jih) jako jediná dvě hodnocení 5 body, tedy nejhorší (vliv na krajinu a vliv na PUPFL), dále vliv na migrační koridory je hodnocen 4 body. Následují 4 hodnocení 3 bodová, 1 dvoubodová a 3 jednobodová, z nichž však vliv na ZPF je podle našeho názoru sporný a dosáhl by nepochybně horšího hodnocení při zohlednění dopravních staveb pro potřebu HÚ (viz stanovisko k ZPF). Ostatní oblasti posouzení, které nespádají do specializovaných agend odboru životního prostředí (ochrana a bezpečnost obyvatelstva, památková péče, geologické poměry, radiační bezpečnost atd.), jsme neposuzovali ani blíže nestudovali. Z letitých zkušeností s prosazováním veřejného zájmu v oblasti ochrany přírody a krajiny v rámci nejrůznějších stavebních záměrů však mohou pesimisticky konstatovat, že ani naprostá nevhodnost lokality Janoch z hlediska zásahu do přírody a krajiny a tomu odpovídající bodové hodnocení není na překážku případného prosazení uvedené lokality jako vhodného místa k budování HÚ z jiných, zejména ekonomických nebo vhodně lobbysticky podpořených hledisek.*“

6. Vliv na zdroje vody

Účastníci uvádí, že v rámci hodnocení lokality SÚRAO uvedlo, že se v lokalitě nachází minimální počet vodních zdrojů. Dle obce Temelín však toto není pravda, neboť nemovitosti v nejbližších obcích (Nová Ves, Jeznice, Purkarec) jsou zásobovány právě ze soukromých studen a vrtů, které budou záměrem velmi ohroženy.

Tyto obce jsou na podpovrchových zdrojích naprosto závislé. Jejich ztrátou či znehodnocením budou tyto obce a jejich obyvatelé zásadně zasaženi a ocitnou se bez zdrojů pitné vody. Zároveň však není řešeno, jak by se podobné situace řešily a kompenzovaly.

Není nijak řešeno, jak budou tyto zdroje vody sledovány, ošetřeny a kontrolovány, případně jak bude kompenzován případný úbytek v soukromých vodních zdrojích, pokud k takovému úbytku v důsledku realizace úložiště dojde.

Účastníci navíc zdůrazňují, že k úbytku podzemních vod může dojít již v důsledku realizace průzkumných geologických vrtů, bez nutnosti vlastního umístění úložiště.

Ochrana vod je přitom přímo uložena zákonem č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (dále jen „vodní zákon“), konkrétně § 1, cit: „*Účelem tohoto zákona je chránit povrchové a podzemní vody, jako ohrožené a nenahraditelné složky životního prostředí a přírodní zdroje, stanovit podmínky pro hospodárné využívání vodních zdrojů, pro zachování vodních zdrojů a předejití stavu nedostatku vody a pro zachování i zlepšení jakosti povrchových a podzemních vod, vytvořit podmínky pro snižování nepříznivých účinků povodní a sucha a zajistit bezpečnost vodních děl v souladu s právem Evropských společenství. Účelem tohoto zákona je též přispívat k zajištění zásobování obyvatelstva pitnou vodou a k ochraně vodních ekosystémů a na nich přímo závislých suchozemských ekosystémů.*“

V současné době je situace s povrchovými i podzemními vodami s ohledem na častá období sucha na území celé ČR velmi složitá. V mnoha lokalitách je podzemních vod nedostatek, zvláště v letních měsících množství vody nedokáže pokrýt odběr jednotlivých obcí a jejich obyvatel. Lze předpokládat, že tento trend se bude neustále zhoršovat, a to vzhledem k probíhajícím klimatickým změnám.

Účastníci jsou přesvědčeni, že ochrana vod v lokalitě by měla být jednou ze zásadních otázek, které by měly být při umístění úložiště vyřešeny. SÚRAO však blíže ochranu vod neřeší. Mnoho obcí je na zásobách podzemní vody přímo závislých, přičemž nebylo posouzeno a podrobně zhodnoceno, jakým způsobem mohou být podzemní vody vybudováním hlubinného úložiště zasaženy.

7. Negativní vliv na ochranu přírody a krajiny, vliv na zemědělskou půdu

SÚRAO ve své žádosti dostatečně neuvádí, proč zájem na umístění úložiště jaderného odpadu má převážit na veřejných zájmech na ochraně přírody a krajiny.

Účastníci již dříve uváděli, již při výstavbě jaderné elektrárny Temelín došlo k výraznému a nevratnému zásahu do přírody předmětné lokality.

Úložiště jaderného odpadu by svým umístěním mělo mít přímý vliv na území přírodní rezervace Karvanice, která je zařazena na národní seznam evropsky významných lokalit. Předmětem ochrany této přírodní rezervace je komplex lipových a habrových doubrav a suťového lesa s četnými druhy ptáků a hmyzu. **Při zřízení rezervace v roce 2013 bylo konstatováno, že se na území rezervace nachází vzácné a ohrožené druhy rostlin a živočichů, včetně kriticky ohrožených druhů. Zejména pak dvouhrotec zelený, kovařík fialový, páchník obecný či rýhovec pralesní.**

Dle technické zprávy bude mít úložiště mírně významnější vliv v lokalitách Čertovka (remízek v ploše PA, Struhařský potok), Horka (četné drobné segmenty nelesní zeleně v ploše PA), Janoch (ETE-jih) (lesní komplex v celé ploše PA) a Na Skalním (EDU-západ) (stanoviště a biotopy chráněných druhů v okrajových partiích přilehlého lesního komplexu). Dle Účastníků nelze mluvit pouze o „mírně významnějším vlivu“, a to zejména v lokalitě Janoch, která bude kompletně zasažena.

Dle technické zprávy bude mít záměr výraznou pohledovou expozici zejm. od S, Z a V. Z uvedeného tak vyplývá, že výrazně viditelný nebude pouze z 1 ze čtyř světových stran. **Dle Účastníků to tak znamená výrazný zásah do krajiny, neboť záměr bude viditelný prakticky ze všech stran v širokém okolí.** Dojde tak k výraznému zásahu do krajinného rázu

lokality. Podle § 12 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny: „*Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umísťování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině.*“ Úložiště ve své povrchové části bude významným prvkem zasahujícím do krajinného rázu, což bude mít vliv na charakter lokality, která je již nyní negativně ovlivněna umístěním jaderné elektrárny.

Městský úřad Týn nad Vltavou, odbor životního prostředí ve svém souhrnném stanovisku ze dne 22.8.2023 uvedl, cit: „*Uvažovaným záměrem je nejvíce postižena oblast ochrany přírody a krajiny (spolu s ochranou lesa). Rozsáhlé odlesnění viditelného hřbetu kopce s až 50 m (!) vysokou těžní věží, uvažované ponechání části rubaniny na trvalé deponii a do lokality přivedené dopravní sítě (komunikace, vlečka) mají oproti současnému stavu zcela likvidační charakter z hlediska přírodních hodnot krajinného rázu. Lokalita Janoch má jako jediná nadzemní stavbu o tak značné výšce, u ostatních srovnávaných lokalit se vždy jedná o max. 15 m. Stanovení kompenzačních opatření k ochraně krajinného rázu (výsadba stromové zeleně) nemá v dané oblasti potřebný efekt.*“ Uvedené souhrnné stanovisko tak podporuje argumenty Účastníků, že záměr úložiště bude mít na ochranu přírody a krajiny fatální a devastující vliv.

SÚRAO žádným způsobem neuvedla, proč zájem na umístění úložiště jaderného odpadu převažuje nad zájmem na ochraně přírody a krajiny.

V rámci záměru má dojít k odlesnění cca 26,5 ha plochy. **Celá tato plocha bude znehodnocena, ačkoliv se z velké části jedná o kvalitní půdu.** V žádosti o umístění úložiště zcela chybí zhodnocení, jakým způsobem bude provedena ochrana zemědělské půdy, resp. zemědělského půdního fondu.

Je velmi pravděpodobné, že mezideponie rubaniny bude umístěna na zemědělském půdním fondu. Ani tyto negativní vlivy na složku životního prostředí chráněnou zákonem č. 334/1992 Sb. nejsou zatím jakkoliv posouzeny.

K tomu se vyjádřil i Městský úřad Týn nad Vltavou, odbor životního prostředí ve svém souhrnném stanovisku ze dne 22.8.2023, cit: „*Posuzovaný záměr je v tab. 18 hodnocen 1 bodem (tedy s minimálním dopadem), podle údajů v textu se záměr v povrchové části odbývá pouze na lesní půdě. Zde si dovoluujeme vyslovit pochybnost, pokud záměr posoudíme nejen podle umístění staveniště, ale také podle infrastruktury nutné k jeho obsluze. Odhadovaná vzdálenost na připojení železniční vlečky je podle Přílohy 1 „Souhrn faktografických údajů potenciálních lokalit HÚ“ 7,5 km z žel. trati č. 192, u účelové komunikace 2,5 km od napojení na silnici II/105. Ani jedna z těchto dopravních sítí se patně zcela nevyhne pozemkům ZPF (zejména v případě železniční vlečky). Domníváme se, že laicky odhadnutá plocha záboru pozemků ZPF rozhodně překročí 1 hektar, takže vydání souhlasu s odnětím bude mimo kompetence orgánu ochrany ZPF ORP. Považujeme za vhodné doplnění alespoň odhadu dotčených ploch ZPF na zajištění souvisejících dopravních staveb. Pak by ovšem zcela určitě nebyla lokalita Janoch hodnocena 1 bodem jako doposud.*“

Též není jasné, **jak bude naloženo s deponií rubaniny.** Jak je uvedeno ve výše uvedené stanovisku – nekontaminovanou zeminu a jiný přírodní materiál vytěžený během stavební činnosti bez dalšího povolení lze vhodným způsobem využít pouze v místě stavby,

což z hlediska množství (u nejrozsáhlejší varianty D1 více než **6 milionů m² (!)**, u objemově nejmenší varianty D4 2,62 mil. m²) **není reálné**.

Účastníci uvádí, že při realizaci úložiště vznikne potřeba vyřešit deponii velkého množství rubaniny. Lze předpokládat, že v okolí záměru dojde k dočasné, možná dokonce trvalé deponii velkého množství rubaniny, která dále bude měnit charakter lokality. V případě odvozu vytěžené rubaniny mimo lokalitu hrozí obrovská zátěž na dopravní komunikace v okolí, přes které bude rubanina postupně odvážena, přičemž SÚRAO nezohledňuje nižší třídy komunikací (jejichž stav naprosto neodpovídá plánovanému zatížení) ani průjezd obcemi. Pokud dojde k vybudování trvalé deponie rubaniny v lokalitě, hrozí naopak neodstranitelný zásah do krajinného rázu.

Jak bude s rubaninou naloženo, však není v současné době jasné, žadatel ve své žádosti deponii blíže neřešil. Účastníci se domnívají, že by mělo být doplněno, jak bude deponie rubaniny řešena.

Z Doplnění žádosti SÚRAO o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry Janoch ze dne 31.7.2023 vyplývá, že předpokládaná velikost povrchového areálu má být cca 26,5 ha lesního porostu. SÚRAO opakovaně uvádělo, že velikost areálu má být v závislosti na podmínkách konkrétní lokality mezi cca 15-20 ha. V lokalitě, která se Účastníků dotýká, je však tato velikost výrazně vyšší. SÚRAO opakovaně podhodnocuje velikost areálu v předmětné lokalitě. Jedná se o velikost areálu dle varianty 2, varianta 1 již není žádným způsobem řešena.

SÚRAO uvádí, že za rozumný způsob uložení rubaniny lze považovat uložení v prostorech stávajících lomů v blízkosti místa produkce. Dle SÚRAO již bylo posouzeno několik stávajících lomů ve vzdálenosti 25 km od místa produkce rubaniny. Pro identifikované lomy v daném dojezdovém perimetru byly spočítány objemy nyní vytěžených prostor. Účastníci však namítají, že je přímo zmíněn pouze lom Slavětice o využitelném objemu 1.050.000 m³.

V daném případě však nebyl zmíněn lom ani informován o tom, že je lom uvažován jako o místě uložení rubaniny. Dle účastníků tak není možné s uložení tímto způsobem počítat, pokud není zřejmé, zda je taková varianta vůbec proveditelná. Žádné jiné řešení, kromě trvalé deponie na neurčených pozemcích však nebylo navrženo.

Účastníci navíc uvádějí, že žádným způsobem není řešena mezideponie rubaniny, tedy kde bude umístěna rubanina po vytěžení před tím, než dojde k finální deponii na určené místo. Mezideponie by měla být umístěna na ploše cca 15 ha, přičemž tato plocha nebyla blíže určena a není zřejmé, kde by se tato plocha měla nacházet a zda je součástí navrhovaného povrchového areálu. S ohledem na skutečnost, že není stanoveno, jak dlouho může být mezideponie umístěna, pak je nutné i o tomto uložení rubaniny přemýšlet jako o zdroji zásahu do krajinného rázu, který však není žádným způsobem posouzen.

Městský úřad Týn nad Vltavou, odbor životního prostředí, ve svém souhrnném stanovisku ze 22.8.2023 uvádí, cit: „*Posuzovaný záměr je v tab. 18 hodnocen 1 bodem (tedy s minimálním dopadem), podle údajů v textu se záměr v povrchové části odbývá pouze na lesní půdě. Zde si dovoluujeme vyslovit pochybnost, pokud záměr posoudíme nejen podle umístění staveniště, ale také podle infrastruktury nutné k jeho obsluze. Odhadovaná vzdálenost na připojení železniční vlečky je podle Přílohy 1 „Souhrn faktografických údajů*

potenciálních lokalit HÚ“ 7,5km z žel. trati č. 192, u účelové komunikace 2,5 km od napojení na silnici II/105. Ani jedna z těchto dopravních sítí se patně zcela nevyhne pozemkům ZPF (zejména v případě železniční vlečky). Domníváme se, že laicky odhadnutá plocha záboru pozemků ZPF rozhodně překročí 1 hektar, takže vydání souhlasu s odnětím bude mimo kompetence orgánu ochrany ZPF ORP. Považujeme za vhodné doplnění alespoň odhadu dotčených ploch ZPF na zajištění souvisejících dopravních staveb. Pak by ovšem zcela určitě nebyla lokalita Janoch hodnocena 1 bodem jako doposud.“

Z výše uvedeného je zřejmé, že kromě uvedené plochy přímo zasažené realizací areálu úložiště dojde k zásahu do zemědělského půdního fondu i v rámci výstavby silnice, vlakové vlečky, parkoviště, bydlení pro zaměstnance s rodinami a dalších souvisejících staveb.

Účastníci zdůrazňují i vizuální rozsah zásahu – 62 budov na povrchu, 51 pod povrchem, přístupové komunikace, vysokou těžební věž a předpokládanou mezideponii rubaniny.

III.

Účastníci stejně jako ve svém předchozím stanovisku, které dne 14.5.2023 zaslali Ministerstvu životního prostředí, vyslovují svůj zásadní nesouhlas a požadují, aby předmětná lokalita JANOCH (ETE – Jih) byla vyjmuta z vybraných lokalit.

Obec Temelín

Obec Dříteň

právně zastoupeny

JUDr. Michalem Bernardem, Ph.D.,

advokátem

Přílohy:

1. 2x Plná moc